

SERMAYE ŞİRKETLERİ HUKUKUNDA VADELİ ALACAĞIN SERMAYE OLARAK KONULMASI YASAĞI

Yard. Doç. Dr. Mehmet Fatih Arıcı*

I. Genel Olarak

Ticaret şirketlerine sermaye olarak konulabilecek değerler, TK'da ticaret şirketlerine ilişkin genel hükümler arasında sayılmıştır (TK 127). Bu düzenlemede bazı hükümler saklı tutulmuştur. Saklı tutulan hükümlerde ise anonim ve limited şirketler açısından vadeli alacakların sermaye olarak konulması yasaklanmıştır (TK 342/1, 581/1). Bu yasağa ilişkin hüküm, kanundaki atıf nedeniyle bir tür sermaye şirketi olan sermayesi paylara bölünmüş komandit şirket için de uygulanır (TK 565/2). Anılan hükümler manzumesi, vadeli alacağın sermaye konulması yasağını, sermaye şirketleri hukukunda uygulanan genel bir norm haline getirmiştir. Bundan sonraki açıklamalarımızda "şirket" terimi, aksine açıklık olmadığı sürece, sadece sermaye şirketlerini ifade etmek için kullanılmıştır.

Konusu ne olursa olsun -örneğin, para alacağı olsa bile- sermaye olarak konulan alacak, nakit dışı (aynı) sermaye niteliğindedir. Çünkü para dışındaki bir değere ilişkin her türlü sermaye taahhüdü, nakit dışı sermaye kavramı içinde ele alınır. Nakdi sermaye ölçüt alınarak yapılan bu ayırım, kanun sisteminin temel bir esası olduğu gibi (TK 339/1-(e), 344), alacağın nakit dışı sermaye olduğu öğretide de genel kabul görmektedir¹. Bu çerçevede vadeli alacağın sermaye olarak konulması yasağı, bir tür nakit dışı sermaye taahhüdü kuralı ve sınırlamasıdır.

İncelememize konu oluşturan yasak açısından vadeli (*müeccel*)² alacak kapsamına, her şeyden önce bir hukuki ilişki temelinde doğmuş ancak henüz vadesi gelmemiş alacaklar girer. Vade, temel olarak muacceliyet gününü belirler. Bununla birlikte vade, alacağın doğacağı anı da belirleyebilir³ ve bu tür alacaklar da vadeye bağlı olacaktır. Gerçekleşmesi kesin olan bu tür bir olgu (süre/vade), doğumu vadeye bağlı alacağı şarta bağlı alaktan ayırır⁴. Bu ayırım, her iki tür hakkın da beklenen hak⁵ kategorisi içinde değerlendirilmesine

---

* İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi, Ticaret Hukuku Anabilim Dalı

¹ Birçok yazar yerine örneğin bkz. **Solveen**, Hölters, AktG, § 27, Rn. 6; **Böckli**, N. 375. Türk hukuku literatüründe alacakları nakdi sermaye olarak sınıflandıran bazı yazarlar bulunmakla birlikte (bkz. **Bilgili/Demirkapı**, s. 56'da yer alan tablo), bu sınıflandırma isabetli değildir.

² Vadeli alacaklara uygulamada *müeccel alacak* da denilmektedir.

³ Bilgi için bkz. **Oğuzman/Öz**, s. 321.

⁴ **Oğuzman/Öz**, s. 326.

⁵ Beklenen haklar hakkında bilgi için bkz. **Oğuzman M. K./Barlas**, s. 138, N. 468/469; **Nomer**, s. 108 vd.

engel olmaz. Sonuç olarak vadeli alacağı, doğumu veya muacceliyeti vadeye bağlı alacak olarak kabul ediyoruz. İşte incelememize konu olan yasağın kapsamına, anılan vadeli alacak girmektedir.

Bir alacağın doğumu süreye değil de şarta bağlanmışsa, bu alacağın vadeli alacak olarak nitelendirilmesi yerinde olmaz. Çünkü bu tür haklar, henüz doğmamış ve ileride doğup doğmayacağı belli olmayan alacaklardır. Ancak vadeli alacağın sermaye olarak konulması yasağı, evleviyetle şarta bağlı veya beklenen hak niteliğindeki müstakbel alacakların da sermaye konulmasının yolunu kapatmaktadır. Bu pencereden bakarsak, aslında incelediğimiz yasak karşısında, alacağın vadeli veya şarta bağlı olup olmadığı önemsizleşmektedir. Bunlardan herhangi birinin şirkete sermaye olarak getirilmesi hukuka aykırıdır. Ancak aksine açıklık olmadığı sürece çalışmamızdaki açıklamalarımız, kanuni yasağın doğrudan konusuna giren vadeli alacak hakkındadır.

eTK döneminde vadeli alacağın sermaye olarak konulmasını yasaklayan açık bir hüküm kanunda yer almamaktaydı. Anılan yasağın neden vazedildiğini, kanunun gerekçesine bakarak belirlemeye çalışalım. “*Sermaye koyma borcu*” kenar başlığını taşıyan TK 127’de sermaye olarak konulabilecek değerler öngörülmüştür. Anılan maddenin gerekçesinde eski kanuni düzenlemenin (eTK 139) bazı değişikliklerle aynen korunduğu belirtilmektedir. Kanunda (TK 127) bazı hükümler saklı tutulmak suretiyle önemli bir değişiklik olarak vadeli alacağın sermaye olarak konulması yasağı getirilmesine rağmen, bu değişikliğe dair hiçbir açıklama yoktur. Zira saklı tutma hükmü, TK 127’nin 2. fıkrasındadır ve bu madde gerekçesinde 2. fıkra ile ilişkin hiçbir açıklamaya rastlanmamaktadır⁶.

Daha da ilginç olan, saklı tutulan hükümlerin madde gerekçeleri için de durumun farklı olmamasıdır. Gerçekten vadeli alacağın sermaye olarak konulmasını yasaklayan TK 342/1 ve 581/1’in madde gerekçelerinde, anılan yasağın getiriliş amacına ve nedenlerine dair hiçbir açıklama yoktur. TK 581/1’de sadece genel bir ifade ile “*gelişmelere göre hükmün yeniden düzenlendiği*” ifade edilmektedir. Ancak bu gelişmelerin neler olduğuna, gelişme varsa bile bu gelişmenin vadeli alacağın sermaye olarak konulmasını yasaklamayı nasıl haklı kıldığına dair bir bilgi bulunmamaktadır.

Bununla birlikte öğretide, ticaret şirketlerinde genel hükümlerde yer almayan bazı özelliklerin sermaye şirketlerinde aranmasının, *sermayenin korunması* ve yine bu kapsamda alacaklıların korunması amacına hizmet edeceği belirtilmektedir⁷. Bu görüş çerçevesinde vadeli alacağın sermaye konulması yasağının da bu amaca yönelik olduğu ifade edilmektedir⁸.

Bu durumda üç yöntemle başvurmak uygun olabilir. Birincisi eski kanun döneminde öğretinin konuya yaklaşımına bakılmalıdır. İkincisi, TK, Avrupa Birliği hukukuna uyum amacı taşıdığından, Avrupa Birliği hukukundaki hukuki durum araştırılmalı ve ayrıca önemli bir örnek olarak Alman ve İsviçre

⁶ TK 127’nin 1. fıkrasında “*Kanunda aksine hüküm olmadıkça*” ibaresi yer aldığından, TK 127’nin 2. fıkrasındaki saklı tutma hükmüne ihtiyaç olmadığını haklı olarak belirten **Kendigelen**, s. 124. Anılan eserde ayrıca TK 127’nin 2. fıkrasının kanuna TBMM aşamasındaki görüşmeler sırasında eklendiği ifade edilmektedir.

⁷ **Manavgat (Kırca/Şehirli Çelik)**, s. 352.

⁸ **Manavgat (Kırca/Şehirli Çelik)**, s. 352.

hukuk sistemleri ile mukayesesi yapılmalıdır. Son olarak da vadeli alacağın sermaye olarak konulması yasağının hukuk politikası açısından yerinde olup olmadığı ortaya konulmalıdır.

II. Eski ve Yeni Kanun Döneminde Öğretideki Durum

Eski kanun döneminde sermaye şirketlerine vadeli alacağın sermaye olarak konulmasının mümkün olup olmadığı tartışmalıydı. Öğretide *Tekinalp*⁹, anonim ortaklığa vadeli alacağın sermaye olarak konulmasını şüphe ile karşılamaktaydı. Anılan yazar, değer takdirinde alacağın vadeli olması dikkate alınarak olumlu sonuca varılabileceğini ancak nakit dışı sermaye taahhütleri için geçerli olan tescille muacceliyet ilkesine (eTK 285/2) dayanarak ilkeye uygun düşünün, sadece muaccel alacağın sermaye olarak konulması olduğunu savunmaktaydı.

Öğretide sonuç olarak aynı görüşü paylaşan *Pulaşlı*¹⁰ ise eşit işlem ilkesine aykırılığı gerekçe göstererek, anonim ortaklığa vadeli alacakların ve özellikle uzun vadeli alacakların sermaye olarak konulmasının uygun olmadığını savunmuştur.

Öğretide *Arıcı*¹¹ ise, bazı gerekçeler ile eski kanun döneminde karşı görüşü savunarak vadeli alacakların anonim şirkete sermaye olarak konulabileceğini benimsemiştir. Bu gerekçeler şu şekilde özetlenebilir:

Birincisi, tescille muacceliyet ilkesi vadeli alacağın sermaye konulmasının yasaklanmasına gerekçe oluşturmaz; kaldı ki tescille muacceliyet ilkesinin dayanağı olarak gösterilen eTK 285/2, taşınmazlar üzerindeki aynı haklara ilişkin özel hüküm niteliği bir kenara bırakılırsa, eTK 143/2'deki karineyi tekrar ederek kesinleştirmekten başka bir işleve sahip değildir.

İkincisi, muacceliyet kavramı bir borcun hangi andan itibaren talep edilebilir olduğunu belirler. Müccel alacaklar, kanunun açık ve genel hükmü gereği (eTK 142) tüm ticaret ortaklıklarına sermaye olarak konulabilir. Söz konusu alacak, vadesi gelmeden alacağın borçlusundan talep edilememektedir.

Üçüncü ve en önemlisi, sermaye olarak konulan alacaklar da -vadesi gelsin veya gelmesin- tıpkı diğer nakit dışı değerler gibi ticaret ortaklığının kurulması ile derhal ve ortağın ayrıca bir temlik beyanına ihtiyaç olmaksızın ortaklığa geçer (eTK 143/2, 285/2). Burada diğer nakit dışı değerlerden farklı bir durum olmadığı gibi, şirketin ortaktan alacağı temlik etmesini talep etmesinin anlamı olmadığı için tescille muacceliyet ilkesine dayanılması da gereksizdir.

Dördüncüsü, vadeli alacağın sermaye olarak konulmasının eşit işlem ilkesine aykırılık oluşturacağı yaklaşımı da isabetli değildir. Çünkü alacak bir nakit dışı sermaye niteliğinde olduğu için bu malvarlığı değerine bilirkişi tarafından değer takdiri zorunludur. Değer takdirinde alacağın vadesi de dikkate alınacağından, vadeli alacağın sermaye olarak konulmasının eşit işlem ilkesine aykırılık oluşturacağı yaklaşımı isabetli değildir.

⁹ *Tekinalp (Poroy/Çamoğlu)*, Ortaklıklar 2010, N. 1031.

¹⁰ *Pulaşlı*, Şirketler 2011, s. 423.

¹¹ *Arıcı*, s. 58-60.

Yürürlükteki TK döneminde de öğretide, incelememize konu olan yasağı olumlu karşılayanlar bulunduğu gibi, bu yasağa olumsuz yaklaşanlar da olmuştur. Anılan yasağı olumlu karşılayan bir görüşe göre, vadeli alacağın sermaye olarak konulmasını izin verilirse, vade gelene kadar geçecek süre içinde şirketin *sermayesi belirsiz* kalacaktır¹².

Temel olarak isabetli olan bir başka görüşe¹³ göre *nakden değer takdiri mümkün olan ve şirkete devredilme olanağı* bulunan bir malvarlığı unsuru olarak vadeli alacağın sermaye olarak yasaklanmasını haklı kılacak bir gerekçe yoktur. Bu yasağın arkasında yatan neden, tescille muacceliyet ilkesi ve müccel alacağın bu ilkeyle bağdaşmayacağı düşüncesi ise, yeni TK'daki düzenlemeler karşısında bu düşünce yerinde değildir¹⁴. Kaldı ki, alacağın vadesi geldiğinde tahsil edilememesi riskinin gerçekleşmesi halinde, alacağı sermaye olarak koyanın garanti sorumluluğu (TK 130) devreye gireceği için, anılan risk de yasaklamayı haklı kılacak nitelikte değildir¹⁵.

Üçüncü bir görüş¹⁶ ise yürürlükteki TK çerçevesinde ve *pozitif hukuk* açısından vadeli alacağın anonim şirkete sermaye olarak konulabileceği yönündedir. Bu görüşe göre, alacağın vadesinin özellikle uzun olması, pay sahipleri arasında eşitsizlik yaratabilir ve bu nedenle eşit işlem ilkesine aykırı olabilir. Yine bu görüş çerçevesinde, anılan olumsuzluklara karşı nakdi sermaye taahhüdüne ilişkin kurallar (nakdi sermaye taahhüdünün ¼'ünün peşin ödenmesi ve bakiyenin 24 ay içinde ödenmesi zorunluluğu) devreye girer.

Kanaatimize vadeli alacakların anonim şirkete sermaye olarak konulması imkânını *yürürlükteki hukuk açısından* savunan bu görüşe katılmak mümkün değildir. Çünkü vadeli alacağın sermaye şirketlerine sermaye konulması yasağı -eski kanundan farklı olarak- pozitif hukuk kuralı haline gelmiştir (TK 342/1, 581/1). Anılan hükümler, genel hüküm olan TK 130/2'ye göre özel hüküm teşkil ederler. Alacağın sermaye olarak konulması, ki bu alacak para alacağı olsa bile nakdi sermaye taahhüdü olmadığından, nakdi sermaye taahhüdüne ilişkin hukuki rejimin vadeli alacaklara uygulanması da mümkün değildir¹⁷. Nitekim anılan görüşü savunan *Pulaşlı* da son yayınladığı genel eserde kanundaki özel hükme (TK 342) atıfta bulunarak, bu görüşünü değiştirmiştir¹⁸.

III. Avrupa Birliği Hukuku ve Mukayeseli Hukukta Durum

Avrupa Birliği şirketler hukukunda, Türk hukukunun aksine, vadeli alacağın sermaye olarak konulmasını yasaklayan açık ve özel bir kural mevcut değildir. Genel olarak nakit dışı sermayenin (anonim) şirketin kuruluşu tamamlandıktan veya (iç hukuk uyarınca bir koşul olarak aranıyorsa) faaliyet izni verilmesinden itibaren en geç 5 yıl içerisinde tamamen ifa edilmesi imkânı getirilmektedir. Avrupa Birliği şirketler hukukuna ilişkin 2012/30/EU sayılı

¹² *Manavgat (Kırca/Şehirli Çelik)*, s. 352. Bu görüşün eleştirisi için bkz. aş. IV, 1 ve 2.

¹³ *Kendigelen*, s. 230; *Paşlı*, s. 200 vd.; *Akdağ Güney*, s. 104, dpn. 287, s. 105.

¹⁴ *Akdağ Güney*, s. 105.

¹⁵ *Akdağ Güney*, s. 105-106.

¹⁶ *Pulaşlı*, Şerh, C. II, § 38, N. 37; *Pulaşlı*, Şirketler 2013, s. 552, N. 17. Bu görüşün isabetli eleştirisi için bkz. *Akdağ Güney*, s. 104, dpn. 285.

¹⁷ Bu yönde bkz. *Akdağ Güney*, s. 105.

¹⁸ *Pulaşlı*, Şirketler 2015, s. 570.

Sermaye Yönergesi'nin¹⁹ 9. maddesinin 2. fıkrasında belirttiğimiz bu husus aynen;

“Jedoch müssen Einlagen, die nicht Bareinlagen sind, für Aktien, die im Zeitpunkt der Gründung der Gesellschaft oder im Zeitpunkt der Erteilung der Genehmigung zur Aufnahme ihrer Geschäftstätigkeit ausgegeben werden, innerhalb von fünf Jahren nach diesem Zeitpunkt vollständig geleistet werden”

denilerek hükme bağlanmıştır.

İsviçre hukukunda da vadeli alacağın sermaye olarak konulmasına ilişkin özel bir yasak mevcut değildir. Aynı sermayenin genel özellikleri kanunda belirtilmiş olup, bu özellikleri taşıyan her türlü değer sermaye olarak konulabilmektedir (OR art. 634, 635, 642). Aynı sermayenin karakteristik özellikleri, anılan hükümler de dikkate alınarak öğretide de vuzuha kavuşturulmuş olup²⁰, bu özellikleri taşıyan her değer için sermaye konulması kabul edilmektedir. Sadece henüz doğmamış, gelecekte doğacak (künftige Forderungen) alacaklar sermaye olarak kabul edilmemektedir²¹.

Alman hukukunda da hukuki durum çok farklı değildir; vadeli alacağın sermaye olarak konulmasını özel olarak yasaklayan bir kural kanunda mevcut değildir. Avrupa Birliği hukukundaki yukarıda belirtilen düzenleme bağlamında, Alman anonim şirketler hukukunda da benzer hüküm mevcuttur (AktG, § 36a/f.2). Anılan hüküm şu şekildedir: *“Aynı sermaye tamamen ifa edilmelidir. Aynı sermaye borcu bir malvarlığı konusunun şirkete devri yükümlülüğünü içeriyorsa, bu edim şirketin ticaret siciline tescilinden itibaren beş yıl içinde ifa edilmelidir”*.

Doğal olarak Alman hukuku öğretisinde anonim ve limited şirketlere vadeli alacağın sermaye olarak konulabileceği tartışmasız kabul görmektedir²². Alman öğretisinde genel kabul gören bu yaklaşıma göre, süreye bağlı (“befristete Forderungen”) alacakların sermaye olarak konulabilmesi benimsenmektedir²³. Süreye bağlı alacakların içine, doğması bir sürenin geçmesi koşuluna bağlı olan alacaklar da girmektedir.

Alman hukuku öğretisinde bir adım daha ileri gidilerek, şarta bağlı veya beklenen hak niteliğindeki alacakların sermaye olarak konulup konulamayacağı tartışılmaktadır. Hemen belirtelim ki, hâkim görüşe²⁴ göre şarta bağlı veya

¹⁹ RL 2012/30/EU (ABl. Nr. L 315/74 v. 14.11.2012).

²⁰ **Böckli**, N. 375 vd.

²¹ **Akdağ Güney**, s. 105, dpn. 290.

²² **Pentz**, MünchKommAktG, § 27, Rn. 28, dpn. 80; **Heidinger**, Spindler/Stilz, AktG, § 27, Rn. 23; **Bayer**, Schmidt/Lutter, AktG, § 27, Rn. 15, dpn. 49; **Arnold**, KK-AktG, § 27, Rn. 52; **Ulmer/Casper**, Ulmer, GmbHG, § 5, Rn. 64, dpn. 134'te anılan diğer yazarlar; **Zeidler**, Michalski, GmbHG, § 5, Rn. 84, dpn. 220 ve orada belirtilen diğer yazarlar; **Fastrich**, Baumbach/Hueck, GmbHG, § 5, Rn. 27, dpn. 79'a bağlı metin.

²³ **Pentz**, MünchKommAktG, § 27, Rn. 28; **Koch**, Hüffer, AktG, § 27, Rn. 17; **Bayer**, Schmidt/Lutter, AktG, § 27, Rn. 15, dpn. 49; **Heidinger**, Spindler/Stilz, AktG, § 27, Rn. 23; **Zeidler**, Michalski, GmbHG, § 5, Rn. 84.

²⁴ **Ulmer/Casper**, Ulmer, GmbHG, § 5, Rn. 64, dpn. 135; **Fastrich**, Baumbach/Hueck, GmbHG, § 5, Rn. 27; **Pentz**, MünchKommAktG, § 27, Rn. 28 (anılan eserde özellikle şarta bağlı alacaklar açısından görüş açıklanmaktadır); **Arnold**, KK-AktG, § 27, Rn. 52; **Bayer**, Schmidt/Lutter, AktG, § 27, Rn. 15 ve orada dpn. 47 ve 48'de anılan yazarlar; benzer yönde bkz. ve karşı. **Solveen**, Hölter, AktG, § 27, Rn. 9. Anılan yazar, Alman

beklenen alacaklar kural olarak sermaye konulamaz. Örneğin bir ortak, şirketteki payına düşecek müstakbel kâr payı alacağını aynı sermaye olarak ko-yamaz.

Bununla birlikte zaman içinde aksi yönde görüş²⁵ de ortaya atılmıştır: Bu görüşe göre şüpheli, defiyе maruz ve hatta şarta bağlı alacaklar da sermaye olarak konulabilir ve bu tür özellikler/faktörler değеr takdirinde dikkate alınabilir. Bu tartışma inceleme konumuzun dışında olmakla birlikte dikkate değеr bir yönü vardır. Şöyle ki, bu hukuk çevresinde sermaye olarak konulabilecek alacaklar konusunda çok daha *esnek bir yaklaşımın/eğilimin* ortaya çıktığı görölmektedir. Çünkü henüz doğmamış, şarta bağlı bir alacağın bile nakit dışı sermaye olarak konulmasına imkân sağlayan görüşün ortaya atıldığı Alman hukuk sisteminde, vadeli alacağın sermaye olarak konulmasının genel kabul görmesi de şaşırtıcı değildir.

Bununla birlikte Alman hukuku öğretisinde alacağın muaccel olması koşuluyla sermaye konulmasını zorunlu tutan bir görüşe²⁶, istisnaen bir konuda, daha açık ifadeyle belirli bir alacak grubu için rastlamaktayız. Bazı Alman Federal Mahkeme kararlarına dayandığı da ileri sürölen bu görüş²⁷, *şirkete karşı*

Federal Mahkemesi'nin de aynı yöndeki bir kararına atıfla, şart gerçekleşmemişse veya gerçekleşmesi kuvvetle muhtemel değilse, alacağın aynı sermaye konulabilmesi açısından olumsuz sonuca varmaktadır. Belirtilen son yazarın atıf yaptığı mahkeme kararı için bkz. BGH NZG 2011, Rn. 14 = GmbHR 2011, 705 (**Solveen**, Hölters, AktG, § 27, Rn. 9, dpn. 33'ten naklen). Benzer bir görüş için bkz. **Fastrich**, Baumbach/Hueck, GmbHG, § 5, Rn. 27, dpn. 77'ye bağlı metin. Anılan yazar da müstakbel alacağın aynı sermayenin konulma zamanında (GmbHG § 7/f.3) kesin olarak doğmuş olmasını aramaktadır. Bu açıdan yazara göre örneğin gelecekteki kâr payı alacağı kural olarak sermaye olarak konulamaz. Kanaatimizce *Solveen ve Fastrich*'in belirttiği şekilde geciktirici şart gerçekleşmişse veya beklenen alacak doğmuşsa, artık beklenen alaktan değil, mevcut alaktan söz edilmelidir.

²⁵ Örneğin bkz. **Heidinger**, Spindler/Stilz, AktG, § 27, Rn. 23, dpn. 66. Şüpheli ve ihtilaflı alacaklar açısından aynı yönde **Bayer**, Schmidt/Lutter, AktG, § 27, Rn. 14; **Arnold**, KK-AktG, § 27, Rn. 51. Limited şirketler hukuku açısından alacağın ihtilaflı veya şüpheli olmasının, sermaye konulmasını engellemeyeceği hâkim görüştür: **Fastrich**, Baumbach/Hueck, GmbHG, § 5, Rn. 27, dpn. 79'da anılan yazarlar.

²⁶ **Pentz**, MünchKommAktG, § 27, Rn. 29. Anılan yazar konuyla ilgili olarak aynen "Voraussetzung ist allerdings, dass die Forderung liquide, faellig und vollwertig ist" ifadesini kullanmaktadır. Bu yaklaşıma öğretilde sıklıkla rastlanıldığından söz eden **Meier-Reimer**, s. 121, dpn. 67'de anılan diğer yazarlar. Ancak **Meier-Reimer** bu görüşü güçlü bir şekilde eleştirmektedir ve dolayısıyla savunucuları arasında değildir.

²⁷ Bu tespit için bkz. **Meier-Reimer**, s. 121. Ancak yazar anılan görüşün savunucusu değildir. **Meier-Reimer**'in (s. 121, dpn. 70) belirttiği bu kararlar şunlardır: BGHZ 90, 370, 373; BGHZ 113, 335, 343; BGHZ 125, 141, 143. Ancak limited şirketlerle ilgili bu kararlardan sadece sonuncusunda (BGHZ 125, 141, 143) yazarın tespitini doğrulayan açıklık bulabildik: "Da die gesetzliche Regelung jedoch der Sicherung der Aufbringung des Stammkapitals und damit dem Schutz der Gesellschaftsgläubiger dient, wird der Gesellschaft die Aufrechnung gegen die Gesellschafterforderung – von dem Fall ihrer Gefährdung oder Uneinbringlichkeit abgesehen – einschränkend nur unter der Voraussetzung erlaubt, daß die Forderung liquide, fällig und vollwertig ist (BGHZ 15, 52, 59; 42, 89, 93; 90, 370, 373; BGH, Urt. v. 15. Juni 1992 – II ZR 229/91, ZIP 1992, 992, 995)." Bu mahkeme kararında, başka hususlar yanında nakdi sermaye borcunun şirkete karşı alacakla takasında alacağın likit, muaccel ve tam değеrli olması gerektiği belirtilmektedir.

alacakların söz konusu şirkete sermaye konulması hakkındadır (“debt equity swap”)²⁸. Bu görüşe göre sermayeye dönüştürülen alacak muaccel, likit ve tam değerli olmalıdır.

Hemen belirtelim ki, Alman hukukunda şirkete karşı alacakların söz konusu şirkete (aynı) sermaye olarak konulabileceği genel olarak kabul edilmektedir²⁹. Türk hukukunda da kabul edilen ve uygulanan bu sermaye koyma yöntemi sonucunda, her ne kadar şirketin aktiflerinde bir artış olmasa da borçları/pasifleri azalmaktadır³⁰. Şirketin borçlarından kurtarılması da malvarlığında (öz sermayesinde) artış meydana getirir³¹.

Muacceliyeti, alacağın sermaye konulabilmesi koşulu olarak gören söz konusu istisnai görüşe³² tekrar dönersek, aşağıdaki gerekçelerle bu görüş, Türk hukukunda vadeli alacağın sermaye konulması yasağını haklı kılacak teorik gerekçe/dayanak olamaz.

Birincisi, bu görüşün dayandığı ileri sürülen Alman Federal Mahkeme kararları nakdi sermaye borcuna ilişkindir³³. Biraz daha ayrıntıya girersek, anılan mahkeme kararları *i. nakit sermaye borcunun, şirkete karşı olan alacakla takas edilip edilemeyeceği*³⁴ ve *ekonomik sonuçları itibarıyla buna benzer işlemler veya ii. nakdi sermaye borcunun şirketin üçüncü kişi alacaklısına yapılan ödeme ile sona erdirilip erdirilemeyeceği* hakkındadır³⁵. Bu kararlar, alacağın

²⁸ Bu sermaye koyma yöntemi Anglo-Amerikan hukukunda “debt equity swap” olarak nitelendirilmektedir. Aynı yönde **Meier-Reimer**, s. 107. Bu yöntem anılan hukuk çevrelerinde ve Türkiye’de özellikle mali durumu bozulmuş şirketlerin kurtarılmasında başarıyla uygulanmaktadır.

²⁹ **Koch**, Hüffer, AktG, § 27, Rn. 17; **Arnold**, KK-AktG, § 27, Rn. 54 vd.; **Ulmer/Casper**, Ulmer, GmbHG, § 5, Rn. 65, dpn. 136’da anılan diğer yazarlar ve mahkeme kararları.

³⁰ Farklı görüşte **Nazali**, s. 20/21. Anılan yazar alacağın sermayeye dönüştürülmesinde aktifler artmıyorsa ve sadece pasifler (borçlar) azalıyor, bunun aynı sermaye işlemi olarak nitelendirilemeyeceğini ileri sürmüştür ki, buna katılmak mümkün değildir. Zira şirketin borçlarından kurtarılması da malvarlığında (öz sermayesinde) artış meydana getirir. Anılan yazara göre, ayrıca, şirketin bilançosunda yer almayan alacakların sermaye konulması, aynı sermaye olarak nitelendirilebilir ancak buna karşılık bilançoda yer alan alacaklar (ortağın şirkete karşı alacakları/para ödünü alacakları) bilançonun değer takdirine gerek yoktur. Kanaatimizce bilançoda yer alma ölçütünün kanuni dayanağı bulunmadığı için bu görüş de isabetli değildir. TK alacağın sermaye olarak konulmasına imkân tanırken, alacağın borçlusuna göre bir sınırlandırma yapmamıştır. Bu nedenle ki alacağın borçlusu şirket olduğu için, anılan alacağın sermaye olarak konulmasının aynı sermaye olmadığını ileri sürmek yerinde değildir. Meğerki takas yöntemi ile sermaye sağlanmış olsun. Değişik söyleyişle takasta, alacağın aynı sermaye olarak konulması söz konusu değildir. Bkz. aş. dpn. 43’e bağlı metin ve devamındaki açıklamalarımız.

³¹ **Ulmer/Casper**, Ulmer, GmbHG, § 5, Rn. 65.

³² Bkz. yukarıda dpn. 26’ya bağlı metin.

³³ Aynı yönde **Meier-Reimer**, s. 121.

³⁴ Örneğin bkz. BGHZ 125, 141, 143. Bu kararla ilgili alıntı ve açıklama için bkz. yuk. dpn. 27. BGHZ 90, 370, 373: “Die Verrechnung einer in bar zu erfüllenden Stammeinlageforderung mit einem Darlehensanspruch des Gesellschafters gegen die GmbH ist auch bei deren Einverständnis unwirksam, wenn die Gesellschaft überschuldet ist oder das Darlehen verlorenes Stammkapital ersetzt”.

³⁵ Örneğin nakdi borç ortak tarafından ödenir ödenmez bu ortağa veya onunla bağlantılı bir kişiye başka bir hukuki temelde ödeme yapılması ve bu ödemenin ekonomik anlamda geriye ödeme oluşturması (ortağın şirketten kredi alması veya karşı alacağını

nominal tutarıyla (değer takdiri/indirim yapılmaksızın³⁶) sermaye konulmasına - hukuken olmasa bile- ekonomik anlamda eş değer işlemlerde, alacağın tam değerli olmasına ilişkindir. Muaccel nakdi sermaye borcunun bir alacakla takasında veya üçüncü kişi konumundaki bir şirket alacaklısına ifa suretiyle ödenmesinde, gerek takas koşullarının oluşması³⁷ gerek sermayenin sağlanması ilkesi³⁸ açısından, bu alacakların muaccel olması anlam taşıyabilir. Ancak bu yaklaşım, vadeli alacağın baştan aynı sermaye prosedürüne uyularak sermaye konulmasını ve bu prosedür kapsamında yapılacak değer takdiri ile belirli bir tutarda indirim tabi tutulmasını yasaklamak için gerekçe olamaz³⁹.

---

tahsil etmesi) bu niteliktedir (BGHZ 113, 343 vd). Alman Federal Mahkemesi'nin o tarihlerdeki içtihadına göre, her iki ödeme arasında zamansal/maddi bağlantı vardır (bu bir koşul olarak aranmaktadır) ve sonuçta şirkete nihai olarak hiçbir nakit akışı sağlanmamakta, -karşı alacağın tahsili ihtimalinde- şirket borcundan kurtulmaktadır (BGHZ 113, 345/346). Alman hukukunda eskiden mahkeme içtihatlarında ve öğretilerde gizli aynı sermayenin bir alt türü olarak değerlendirilen bu durum (ödeme-geri ödeme/Hin- und Herzahlen), sonradan sermaye borcunun gereği gibi ifa edilmediği bağımsız bir hal olarak kabul edilmiş ve koşulları açık düzenlemeye kavuşturulmuştur (AktG § 27/4; GmbHG § 19/5): Bilgi için bkz. **Koch**, Hüffer, AktG, § 27, Rn. 47; **Bayler**, Schmidt/Lutter, AktG, § 27, Rn. 90. Ödeme ve geri ödeme, ortağın koyduğu nakdi sermayenin tarafların (ortak ve şirketin) karşılıklı mutabakatı ile (adeta kredi gibi) geri ödenmesi ve bu geri ödeme karşılığında ortağın paradan başka (aynı) sermaye olabilecek bir malvarlığı değerini de şirkete sağlamamasıdır (**Vedder**, Grigoleit, AktG, § 27, Rn. 67). Kanunda her ne kadar anlaşmadan söz edilse de öğretilerde hukuken bağlayıcı bir sözleşme aranmamaktadır (**Vedder**, Grigoleit, AktG, § 27, Rn. 68). Özetle ödeme ve geriye ödeme, nakdi sermaye borcunun şirket tarafından (kısmen) finanse edilmesidir.

- ³⁶ İhtilafa ve mahkeme kararlarına konu olan işlemlerde, teknik anlamda alacağın sermaye konulması söz konusu olmadığı için aynı sermaye prosedürü çerçevesinde bir değerlendirme ve indirim yapılması, doğal olarak söz konusu değildir.
- ³⁷ Alman hukukunda nakdi sermaye borcunun takas suretiyle ödenmesi de açık kanun hükümleri çerçevesinde kural olarak yasaktır: AktG § 66/f.1, c.2; GmbHG, § 19/f.2, c.2. Ancak bu tür özel yasak hükümleri Türk hukukunda bulunmamaktadır.
- ³⁸ Sermayenin sağlanması ilkesi, aynı sermaye hükümlerinin dolanılmasına engel olmayı da gerektirir. Bu konuda Alman hukukunda pozitif hukuk kuralı haline de gelmiş olan gizli aynı sermaye kuralları, önemli bir işleve sahiptir. Gizli aynı sermaye hakkında bilgi için bkz. müteakip dpn.'taki açıklamalar.
- ³⁹ Böylece vadeli alacağın usulüne uygun olarak aynı sermaye konulmasında, aynı sermaye hükümlerinin *dolanılmasından* ve Alman hukukunda geniş bir uygulama alanı olan *gizli aynı sermaye* (verdeckte Sacheinlage) kurallarının ihlal edilmesinden söz edilemez (AktG, § 27/f.3; GmbHG, § 19/f.4). Gizli aynı sermaye, şeklen usulüne uygun *nakdi sermaye borcu* üstlenilip, şirkete etkin ve kalıcı bir şekilde nakdin sağlanmadığı; bunun yerine *iktisadi bakış* açısıyla (tamamen veya kısmen) aynı sermayenin konulduğu her türlü işlem ve yöntemlerdir. Bu işlemler, nakdi sermaye borcu üstlenilmesi ile bağlantılı bir mutabakat temelinde yapılmaktadır. Yapılan işlemler manzumesinin gizli aynı sermaye oluşturmasının temel sonucu, nakdi sermaye borcunun ifa edilmiş sayılmasıdır (AktG, § 27/f.3, c.1; GmbHG, § 19/f.4, c.1). Buna karşılık ekonomik açıdan aynı sermaye oluşturan edim ve bunun şirkete ifası geçerlidir (AktG, § 27/f.3, c.2; GmbHG, § 19/f.4, c.2). Sonuç olarak ekonomik açıdan aynı sermaye oluşturan edimin değeri, nakdi sermaye borcundan mahsup edilir (AktG, § 27/f.3, c.3; GmbHG, § 19/f.4, c.3). Mahsup, kanunen gerçekleşir; tarafların takas beyanında bulunması ve bu konuda irade açıklaması gerekmez. Gizli aynı sermayenin değerini ispat yükü, ortağın üzerindedir (AktG, § 27/f.3, c.5; GmbHG, § 19/f.4, c.5). Görüldüğü üzere gizli aynı sermaye konulmasından doğan sorumluluk, nakdi borç niteliğinde bir fark sorumlulu-

İkincisi, kanaatimizce de isabetli olarak şirkete karşı alacakların aynı şirkete sermaye olarak konulabileceği ve alacağın özelliklerinin aynı sermaye prosedürü çerçevesindeki değerlemede dikkate alınabileceği, Alman hukukunda ağırlık kazanan görüştür⁴⁰. Bu görüş çerçevesinde şirkete karşı alacakların sermaye konulmasında temel sorun, alacağın sermaye konulup konulamayacağı değil, değerlendirme meselesidir. Özellikle *alacak nominal tutarı* ile (bir indirim yapılmaksızın) sermaye konulacaksa, tam değerli olmasına ve bu bağlamda muacceliyet zorunluluğuna (ve diğer koşullara) vurgu yapılması anlamlı olabilir. Ancak alacağın *tam değerli olması*, bir üst kavram/ölçüt olup, alacağın muacceliyeti kavramı ile özdeş de değildir. Vadeli alacağın usulüne uygun değer takdiri sonucunda gerekli indirim yapılarak ekonomik değerinin belirlenmesi mümkündür. Vadeli alacağın bu değer üzerinden sermaye konulması halinde, alacağın yine tam değerli olduğu sonucuna varılabilir. Alacağın tam değerli olmasına etki eden faktörler, vadenin gelmiş olması ile de sınırlı değildir. Örneğin (muaccel) alacağın borçlusu olan şirketin ödeme güçsüzlüğü veya borca batık durumda olup olmadığı da değerlendirme açısından tartışılan başka faktörlerdir⁴¹. Demek ki alacağın tutarı her zaman için onun ekonomik değerinin tutarı ile aynı olmayabilir⁴².

Üçüncüsü, Türk hukuku açısından şirkete karşı muaccel alacakların aynı şirkete sermayeye dönüştürülmesi, mutlaka aynı sermaye koyma yöntemi niteliğinde gün yüzüne çıkılabılır. Özellikle ortağın/pay sahibinin şirkete karşı muaccel alacaklarının sermayeye dönüştürülmesi, nakdi sermaye borcunun takas ile ifası olarak ortaya çıkabilir⁴³. Kanunumuz, takasın koşulları

ğuna dönüşmüştür. Bilgi için bkz. **Solveen**, Hölters, AktG, § 27, Rn. 26 vd.; **Ebbing**, Michalski, GmbHG, § 19, Rn. 133 vd.

⁴⁰ **Ulmer/Casper**, Ulmer, GmbHG, § 5, Rn. 66; **Fastrich**, Baumbach/Hueck, GmbHG, § 5, Rn. 28; **Bayer**, Schmidt/Lutter, AktG, § 27, Rn. 16, dpn. 51; **Koch**, Hüffer, AktG, § 27, Rn. 17, **Arnold**, KK-AktG, § 27, Rn. 54; **Meier-Reimer**, s. 122. Anılan eserde vadeli alacakların değerlendirilmesinde vadenin her zaman için bir indirime tabi tutulma nedeni olup olmadığı da tartışılmaktadır. Özellikle piyasa koşullarına göre vadeye kadar faiz uygulanan alacaklarda vadenin bir indirim nedeni bile olmayacağı ileri sürülmektedir. Bu konu hakkında ayrıca bkz. **Ulmer/Casper**, Ulmer, GmbHG, § 5, Rn. 66, dpn. 142. Türk hukukunda farklı görüşte **Nazal**, s. 20.

⁴¹ Şirkete karşı alacağın sermayeye dönüştürülmesinde (debt equity swap) alacağın değerlendirilmesinde mutlaka bir indirim yapılmasının gerekip gerekmeyeceği; doğrudan nominal değeri ile sermaye olarak konulup konulamayacağı, indirim yapılacaksa yöntemin nasıl olacağı, bu çalışmanın konusu dışındadır ve tartışmalı bir konudur. Alman hukuku açısından bu tartışma hakkında görüş ileri süren diğer yazarlar ve öğretilerdeki güncel durum için bkz. **Meier-Reimer**, s. 122 vd.; **Koch**, Hüffer, AktG, § 27, Rn. 17; **Fastrich**, Baumbach/Hueck, GmbHG, § 5, Rn. 28, dpn. 82. İsviçre hukukunda da alacağın doğrudan nominal değeri ile sermaye konulup konulamayacağı ve ayrıca (tam) değerlilik koşulunun aranıp aranmayacağı tartışmalıdır. Bilgi için bkz. **Zindel/Isler**, BaslerKomm, art. 652c, N. 4.

⁴² **Fastrich**, Baumbach/Hueck, GmbHG, § 5, Rn. 28, dpn. 83'e bağlı metin.

⁴³ İsviçre hukukunda takas yöntemi ile sermaye sağlanması, kanunda açıkça cevaz verilen ve aynı sermayeden bağımsız bir sermaye sağlama yöntemi olarak kabul edilmektedir (OR art. 634a/Abs.2). Bilgi için bkz. **Schenker**, BaslerKomm, art. 634a, N. 8; **Zindel/Isler**, BaslerKomm, art. 652c, N. 3, 4a. Bu nedenle takas yoluyla sermaye sağlanmasında, aynı sermayeye özgü değer takdiri zorunluluğuna uyulmasına bile ihtiyaç yoktur (**Zindel/Isler**, BaslerKomm, art. 652c, N. 4a).

oluşmak kaydıyla tüm ticaret şirketlerinde ve bu arada sermaye şirketlerinde takas yöntemi ile (nakdi) sermaye borcunun ifasına cevaz vermiştir (TK 242/3, 327/1-c.2, 457/2-(a), 463/2, 565/2, 583/5). Anılan hükümler uyarınca, alacakların sermayeye dönüştürülmesi ve (nakdi) sermaye borcunun ifasının aynı sermaye olarak nitelendirilmesi bile doğru olmaz⁴⁴. Örneğin anonim şirkette sermaye artırımına ilişkin bir hüküm olan 457/2-(a) bendi, sermaye artırımında yönetim kurulunun beyanının içeriğini belirler. Bu içerikte “*bir borcun takası söz konusu ise, bu borcun varlığı, geçerliliği ve takas edilebilirliği*” hususunun yer alması gerekir. Anılan hükümde de belirtildiği üzere alacağın sermaye borcu ile takası yönteminin uygulanabilmesi için takas edilebilirlik koşulları oluşmalıdır. Takas koşullarından biri de karşılıklı olarak alacakların muaccel olmasıdır (BK 139/1). Tüm bu açıklamalarımızdan vardığımız sonuç şudur: Kanaatimizce takas, *nakdi sermaye borcunun* ödenmesine ilişkin bir yöntemdir ve takasın koşullarından biri olan muacceliyetin, aynı sermaye işleme konu olan tüm alacaklara yaygınlaştırılması isabetli olamaz.

Özetle, TK’da Avrupa Birliği hukukunda ve mehaz (Alman-İsviçre) hukuk sistemlerinde mevcut olmayan bir yasak kabul edilmiştir. Bu yasak kabul edilirken, “*gelişmeler göre*” hareket edildiği kanunun gerekçesinde ifade edilmişse de mukayeseli hukuktaki gelişmelerin ve öğretideki eğilimlerin de farklı yönde olduğu görülmektedir. Sermaye şirketleri hukukunu ilgilendiren bu eğitim/gelişme, nakit dışı sermaye türü olarak alacakların mümkün olduğunca geniş ve esnek bir çerçevede ele alınmasıdır.

IV. Vadeli Alacağın Sermaye Konulması Yasağının Etkinlik Analizi

1. Nakit Dışı Sermayenin Özelliklerini Taşıyan Bir Değerin Yasaklanması

Nakit dışı sermaye, *ekonomik değeri takdir edilebilir* olan, para dışındaki her türlü *malvarlığı değeridir* (2012/30/EU sayılı Sermaye Yönergesi, 10; TK

⁴⁴ Bu nedenledir ki, Gümrük ve Ticaret Bakanlığı’nın anonim şirketlere ilişkin “Alacağın Aynı Sermaye Olarak Şirkete Konulması” konusunda 27 Eylül 2013 tarihli ve 50035491.449-7326 sayılı bir genelgesinde, bir yandan ortağın şirkete karşı alacaklarının sermayeye dönüştürülmesini “aynı sermaye” olarak nitelendirmesi, diğer yandan da bu tür alacakların sermayeye dönüştürülmesinde aynı sermaye prosedüründeki bilirkişi incelemesine ihtiyaç olmadığını açıklaması yerinde olmamıştır. Genelge için bkz. <http://www.ticaretkanunu.net/genelge-27-eylul-2013/> (Z.T. 25.10.2014). Bu genelgede varılan sonuç ile gerekçesi tutarlı değildir. Aynı sermaye işlemi varsa, bilirkişi incelemesi gerekir; yoksa gerekmez. Şirkete karşı alacakların sermaye olarak konulması da kural olarak aynı sermaye işlemidir; meğerki takas yöntemiyle nakdi sermaye borcu ifa edilmiş olsun. Öğretide de nakdi sermaye borcunun takası işlemi ile alacağın sermaye konulması işlemleri arasındaki ayrımın yeterince dikkate alınmadığı görülmektedir: Örneğin bkz. **Tekinalp (Poroy/Çamoğlu)**, Ortaklıklar 2014, N. 487a. Anılan eserde bir yandan anonim şirketten olan alacağın takas işlemine konu olduğu ve nakdi sermayeye benzediği belirtilip, diğer yandan da anılan genelgede bilirkişi incelemesine ihtiyaç olmadığını açıklamasının eleştirilmektedir. Hâlbuki nakdi sermayede ve bunun takasında bilirkişi incelemesi gibi bir kanuni zorunluluk yoktur. Ayrıca anılan eserde şirkete karşı alacakların sermayeye dönüştürüldüğü her işlemin takas olarak değerlendirilmesi de yerinde değildir. Bunun için takas koşullarının oluşması gerekir. Özellikle konusu paradan başka bir şey olan alacaklarda takas zaten söz konusu olmaz.

127/1-(j), TK 339/1-(e), TK 342, TK 578, 581)⁴⁵. Ekonomik değerın takdir edilebilir olmasının doğal sonucu olarak nakit dışı sermaye *para ile ölçülebilir* olmalıdır⁴⁶. Bu son özellik, nakit dışı sermayenin de tıpkı nakdi sermaye gibi şirketin paylarının nominal değerini ve dolayısıyla bir parasal tutarı karşılama-sından kaynaklanmaktadır. Nakdi sermaye ile bağlantı kurularak açıklanan bu ölçüte öğretilde “işlevsel denklik” denilmektedir⁴⁷. Nakit dışı sermaye ayrıca *devredilebilir* olmalıdır⁴⁸. Bu ölçüt, sermaye konulan değerın şirketin malvarlığına girebilmesi ve şirketin yönetim organı tarafından üzerinde *serbestçe tasarruf edilebilirliği* anlamına gelir⁴⁹. O halde nakit dışı sermaye, ortağın malvarlığından ayrılabilir olmak zorundadır.

Vadeli alacak, tıpkı muaccel alacak gibi nakit dışı sermayenin öğretilde kabul gören tüm karakteristik özelliklerini taşıyabilir. Örneğın vadeli de olsa para alacağı, kural olarak bu tür alacakların başında gelir. Vadeli alacak, ekonomik değeri takdir edilebilir, para ile ölçülebilir ve nihayet -kural olarak- devredilebilir⁵⁰ ve şirket tarafından üzerinde tasarruf edilebilir bir malvarlığı değeri olabilir. Değişik söyleyişle bir alacak, sırf vadeli olduğu için nakit dışı sermayenin karakteristik özelliklerinden mahrum kalmaz.

Alacaklar karakteristik bir nakit dışı sermaye türü olmakla kalmayıp, uygulamada sermaye şirketlerinde sık başvuru olan bir sermaye türüdür. Alacakların önemli bir kısmını vadeli alacaklar oluşturmaktadır. Kanaatimizce nakit dışı sermayenin tüm özelliklerini taşıyan vadeli alacağın, hukukumuzda

⁴⁵ **Böckli**, N. 375; **Habersack/Verse**, § 6, N. 29; **Pentz**, MünchKommAktG, § 27, Rn. 12; **Solveen**, Hölters, AktG, § 27, Rn. 7. Bununla birlikte artık bilançoda münferit olarak aktifleştirilebilir olma şartını arayan ve geçmişte yaygın olarak savunulan yaklaşım (**Bayer**, Schmidt/Lutter, AktG, § 27, Rn 11, dpn. 26’da anılan eserler ve mahkeme kararları) aşılmıştır. Hâkim görüşe göre bilançoda münferit olarak aktifleştirilebilir olmak şart değildir: **Habersack/Verse**, § 6, N. 29, dpn. 72; **Bayer**, Schmidt/Lutter, AktG, § 27, Rn. 11; **Solveen**, Hölters, AktG, § 27, Rn. 7, dpn. 18; **Pentz**, MünchKommAktG, § 27, Rn. 18. İsviçre hukuku açısından karşı. **Böckli**, N. 375.

⁴⁶ **Pentz**, MünchKommAktG, § 27, Rn. 12; **Solveen**, Hölters, AktG, § 27, Rn. 7.

⁴⁷ **Solveen**, Hölters, AktG, § 27, Rn. 7, dpn. 17’ye bağlı metin.

⁴⁸ **Solveen**, Hölters, AktG, § 27, Rn. 7; **Böckli**, N. 376.

⁴⁹ **Böckli**, N. 376. Aslında devredilebilir olma ölçütünden neyin anlaşılması gerektiği belirsizlik arz edilmektedir. Sermaye olarak konulan değerın, şirket tarafından üçüncü kişilere devredilebilir olmasının gerekip gerekmediği açıklığa kavuşturulmalıdır. Üçüncü kişilere devredilebilir olmak, alacaklıların sermaye olarak konulan değere *doğrudan* başvurusuna imkân sağlar. Ancak devredilebilir olma koşulunu bu kadar katı kurala tabi tutmamak gerekir. Bu ölçütten, sermaye konulan değerın şirketin malvarlığına dâhil olabilmesi ve şirket tarafından üzerinde tasarruf edilebilir olması anlaşılmalıdır. Bu halde her ne kadar ilgili nakit dışı sermaye, tek başına alacaklıların başvurusuna konu olmayabilecekse de bir bütün olarak şirket malvarlığı, yine de alacakların menfaatlerine hizmet eder. Örneğın şirketin işletmesinin bir bütün olarak icra tabiki yoluyla satılmasında durum böyledir. Devredilebilir olmayı katı biçimde yorumlayan ve aynı zamanda üçüncü kişilere devredilebilir olmayı şart koşan görüş (**Bayer**, Schmidt/Lutter, AktG, § 27, Rn. 12, dpn. 29’da anılan yazarlar) de bugün artık aşılmıştır. Bilgi için bkz. **Bayer**, Schmidt/Lutter, AktG, § 27, Rn. 12. Ancak şirketin işletmesinin bir bütün olarak devrinde bile devredilebilir olmayan ve bu bağlamda icra tabikinde alacaklılar için değerlendirilebilir olmayan değerler, aynı sermaye olamaz: **Solveen**, Hölters, AktG, § 27, Rn. 7, dpn. 19/20.

⁵⁰ Bunun istisnası kanundan, sözleşmeden veya işın niteliğinden kaynaklanan bir temlik engeli bulunmasıdır (BK 183/1).

sermaye konulmasının yasaklanması, hukuk politikası açısından yerinde değildir. Bu yasak, şirketlerin ve hatta ortaklarının finansman özgürlüğünü gereksiz yere sınırlamaktadır.

Alacağın vadeli olması, nakit dışı sermayenin karakteristik özelliklerini taşımasına engel olmadığına göre, vadeli alacağın sermaye konulması yasağının sermayenin korunması amacına hizmet ettiğini ileri süren yaklaşıma⁵¹ da katılmak mümkün değildir. Eğer nakit dışı sermayenin tüm karakteristik özelliklerini taşıyan ve şirket alacaklıları için de yeterince güvence oluşturan vadeli alacak, alacaklılara zarar verici olsaydı, o zaman sermaye şirketlerinde her türlü nakit dışı sermayenin tamamen yasaklanması gerekirdi. Vadeli alacak, şirket alacaklılarının başvurulabileceği ve icra takibi kapsamında alacaklarını tatmin edebilecekleri bir malvarlığı değeridir.

2. Alacağın Vadede Tahsil Edilememe Riskinin Yasağın Gerekçesi Olamayacağı

Vadeli alacağın sermaye olarak konulmasının yasaklanmasının bir diğer nedeni, vadesi geldiğinde tahsil edilememe riski ve bu riskin arz ettiği belirsizlik olabilir. Nitekim öğretilerde vadeli alacak yasağını yararlı bulanlar, vade gelene kadar geçecek süre içinde şirketin *sermayesinin belirsiz kalacağını* ileri sürmüştür⁵². Zira vadeli alacağı, hukukumuzda -bir nakit dışı sermaye türü olarak- makbul görülen muaccel alaktan ayıran en önemli fark, vadenin gelecekte gerçekleşecek bir olgu olmasıdır. Ancak kanaatimizce aşağıdaki gerekçelerle bu riski bertaraf etmek için yasak getirilmesi de yerinde değildir.

a. Nakdi Sermaye Borcunun Vadeye Bağlanabilmesi

Anonim şirketler hukukumuzda taahhüt edilen nakdi sermaye borcunun büyük ölçüde ve kural olarak vadeye bağlanabilmesi olanaklıdır. TK 344/1 uyarınca "*Nakden taahhüt edilen payların itibarı değerlerinin en az yüzde yirmibeşi tescilden önce, gerisi de şirketin tescilini izleyen yirmidört ay içinde ödenir*"⁵³. Bu kural sermaye artırımları için de geçerlidir (TK 459/3, 460/3). Aynı kural, kanundaki atıf uyarınca limited şirketlere ve sermayesi paylara bölünmüş komandit şirketlere de uygulanır (TK 565/2, 569, 585/1-c.2).

Nakdi sermaye borcunda bile vade olanağı varken, alacağın sermaye olarak konulmasında vadeli olanı yasaklamak, çelişkili ve tutarsızdır. Çünkü nakit dışı sermayenin temel özelliği, tıpkı nakit sermaye gibi şirket sermayesinin belirli bir kısmının parasal tutarının taahhüt edilmesi ve sağlanmasıdır (*işlevsel denklik*)⁵⁴. Vadeli alacak, şirketin kuruluşunun tescili ile birlikte derhal şirkete devredilmekte ve şirketin malvarlığına ve tasarruf alanına girmektedir. Vadeli alacağın sermaye olarak konulması, şirketin tescili ile muaccel olan bir borçtur.

⁵¹ *Manavgat (Kırca/Şehirli Çelik)*, s. 352.

⁵² *Manavgat (Kırca/Şehirli Çelik)*, s. 352.

⁵³ Yirmi dört aylık süre azami süre olup, daha kısa bir süre öngörülebilmesi mümkündür: *Karahan/Coşgun*, s. 380; *Bilgili/Demirkapı*, s. 239, dpn. 184.

⁵⁴ İşlevsel denklik için bkz. yukarıda dpn. 47'ye bağlı metin.

Şirket, söz konusu alacağı devralarak veya borcundan kurtularak⁵⁵, aynı sermaye edimini tahsil ve elde eder⁵⁶.

Diğer açıdan nakit dışı sermaye türleri içinde alacaklar, para alacakları özelinde nakdi sermaye borcu ile en çok benzerlik kurulabilecek sermaye türüdür⁵⁷. Kanun koyucunun ortağın nakdi sermaye borcunda vadede ödememe riskini göze alınabilir bulup, alacağın sermaye konulmasında kabul etmemesi, çarpıcı bir çelişki oluşturmaktadır. Çünkü alacağı sermaye koyan, alacak şirkete devredildikten sonra da alacağın tahsilinden -üstelik sermaye borçlusunu sıfatıyla- sorumlu olmaya devam etmektedir. Şimdi, alacağın sermaye konulması yasağına olması gereken hukuk açısından karşı çıkmamızın bir başka gerekçesi de olan bu konuyu daha yakından inceleyelim.

b. Alacağı Sermaye Konulmasındaki Garanti Sorumluluğun Yeterli Koruma Sağladığı

Alacağı sermaye koyan, bu alacak ödenmediği sürece, sermaye borcundan kurtulamaz (TK 130/1). Alacağın vadesinde ödenmemesi halinde, bunu sermaye olarak koyan ortak, bu riski garanti sorumluluğu altına girmektedir⁵⁸. Bu sorumluluğun doğması koşulları kanunda açık ve net olarak belirlenmiştir (TK 130/2, 3 ve 4). Kısacası, alacağın vadesinde ödenmemesi halinde ortaktan tahsili imkânı bulunmaktadır.

İlginç olan bir başka husus, alacağın sermaye olarak konulması halinde, şirketin nakdi sermayeye nazaran daha güvenceli konumda olmasıdır. Çünkü hem alacağın borçlusunu olan üçüncü kişi hem bu alacağı sermaye koyan ortak, söz konusu şirkete karşı kanundaki koşullar çerçevesinde birlikte sorumlu olmaktadır. Eğer vadeli alacağın sermaye olarak konulması yasaklanıyorsa, evleviyetle nakdi sermaye borcunda vadenin yasaklanması gerekirdi ki, böyle bir yaklaşımı kabul etmek isabetli olmaz.

c. Muaccel Alacağa İzin Verilip Vadeli Alacağın Yasaklanmasının Çelişki Oluşturduğu

Alacağın tahsil edilebilirliği ve risk analizi açısından aslında vadeli alacaklar değil, muaccel alacaklar daha problemlidir ve riskli olabilir. Ticari dürüstlük kuralı gereği, ticari hayatta vadesi gelmiş alacağın derhal ödenmesi/ifası gerekir. Muaccel alacağın ifa edilmemesi, kanundaki diğer koşullar da gerçekleşmişse, borçlu temerrüdünü doğurur (BK 117). Ortağın özellikle üçüncü ki-

---

⁵⁵ Bu olanaktan *şirkete karşı alacakların* söz konusu şirkete sermaye konulması ("debt equity swap") suretiyle yararlanılabilir.

⁵⁶ Alacağı sermaye koyan ortağın garanti sorumluluğu (TK 130/1) alacağın tahsil edilememe riskine karşı ek bir sorumluluk olup, ortağın sermaye borcunu ifa etmek için en azından şirketin tescili tarihi itibarıyla üzerine düşeni yerine getirdiği gerçeğini değiştirmez. Garanti sorumluluğu konusunda müteakip başlık altındaki açıklamalarımıza bkz. IV, 2, b.

⁵⁷ Hatta bu benzerlik, bazı yazarların, alacakları (daha doğrusu para alacaklarını) yerinde olmayarak nakdi sermaye kapsamında değerlendirmelerinin nedeni olabilir. Bkz. yukarıda dnp. 1.

⁵⁸ Eski kanun döneminde de var olan benzer sorumluluk (eTK 142) için bkz. **Artıcı**, s. 121 vd. Şimdiki düzenleme (TK 130) hakkında kısa bilgi için **Karahan/Giray**, s. 123/124.

şiiye karşı sahip olduğu muaccel bir (örneğin para) alacağını, vadesinde tahsil etmek ve nakit sermaye borcu üstlenmek yerine, aynı sermaye prosedürü ile devretmek istemesi, zaman alıcı ve maliyetli bir yoldur. Bu durumda söz konusu alacağın borçlusunun ödeme gücü de şüpheden ari değildir⁵⁹. Tüm bu gerekçelerle eğer mutlaka bir alacak türü yasaklanacaksa, muaccel alacakların sermaye konulmasının yasaklanması gerektiği görüşü bile ortaya atılabilirdi. Ancak biz hem muaccel hem vadeli alacakların sermaye olarak konulmasına izin verilmesi gerektiği fikrindeyiz.

3. Tescille Muacceliyet İlkesine Aykırılığın Mevcut Olmadığı

a. Genel Olarak

Ticaret şirketlerine konulan aynı sermayenin şirketin kuruluşunun tamamlanması ve tescili ile derhal şirketin hâkimiyet ve tasarruf alanına girmesini sağlamaya yönelik kanunumuzda bazı kurallar mevcuttur.

Bunlardan en genel ve kapsayıcı olanı, TK 128/4'te yer almaktadır: *“Paradan başka ekonomik bir değer veya bir taşının sermaye olarak konulmasının borçlanılması hâlinde şirket, tüzel kişilik kazandığı andan itibaren bunlar üzerinde malik sıfatıyla doğrudan tasarruf edebilir”*. Yine kanunda taşınmazlara özel olarak tapuda aynı sermaye şerhi konulmasına ve ayrıca taşınırınların güvenilir bir kişiye tevdi zorunluluğuna ilişkin kurallar, tescille muacceliyet ilkesinin diğer dayanaklarıdır (TK 128/2).

Bu hükümler bir yandan aynı sermayenin şirkete tescille birlikte derhal sağlanmasını/ıfasını (tescille muacceliyeti) amaçlarken, diğer taraftan da sermaye borçlusunun borcuna aykırı olabilecek tasarruflarından şirketi korumaktadır⁶⁰.

⁵⁹ Bunun istisnası, alacaklının şirketten olan alacağını şirkete sermaye koymasındır. Bu ihtimalde alacağın tahsil edilmek yerine şirkete sermaye olarak konulması, ulaşılmak istenen sonuca gidilmesinde basitlik sağlar. Böylece alacaklı ve borçlu sıfatının birleşmesi nedeniyle ödeme ve ifa işlemlerine gerek olmaz.

⁶⁰ Tescille muacceliyet ilkesinin eleştirisi için bkz. *Akdağ Güney*, s. 114/115. Anılan yazar, yeni Türk Ticaret Kanunu'nda (TK 128/2) sermaye borcunun tescille değil, sermaye borcunun doğduğu andan (şirket (esas) sözleşmesinin usulüne uygun tanziminden) itibaren muaccel olduğunu savunmaktadır. Kanaatimizce bu görüş tartıştığımız sorunda farklı bir sonuca varılmasına neden olmaz. Tam tersine kanun koyucunun olsa olsa aynı sermayenin tescille birlikte şirkete ifasına artık daha çok önem verdiğini gösterir. Dolayısıyla ister tescille muacceliyet olarak nitelendirilsin, ister sermaye borcunun doğumu ile muacceliyet ilkesinden söz edilsin, bu ilkenin vadeli alacak açısından analize tabi tutulması gerekmektedir.

Ayrıca yeni TK döneminde de tescille muacceliyet ilkesinden söz edilebilir ve sermaye borcunun doğumu ile ticaret şirketine karşı muaccel olduğunu söylemek yerinde olmayabilir. Bir borç muaccel ise muacceliyet anında ifasının da mümkün olması gerekir. Kuruluş açısından bakıldığında alacaklısı (ticaret şirketi) mevcut olmayan bir borcun muaccel olduğundan söz edilemez. Ticaret şirketleri tescille tüzel kişilik kazanırlar (TK 232; 317, 355/1; 476, 588; karş. TK 335). Sermaye borcunun ticaret şirketine ifası ise en erken kuruluşun/artırımın tescili ile mümkündür. Hâlbuki TK 128/2'deki önlemler (*taşınmazlar için tapuya şerh, taşınırınların güvenilir kişiye tevdi; özel sicile kayıtlı değerler için ilgili sicillere kayıt/şerh*), sermaye borcunun usulüne uygun taahhüt edildiği andan itibaren ifası işlemini olanaklı kılmamaktadır; sadece müstakbel tescille gerçekleşecek ifayı güvence altına almaya çalışmaktadırlar.

Ancak kanaatimizce tescille muacceliyet ilkesi, aşağıda belirtilen iki dayanaktan dolayı vadeli alacağın yasaklanmasının gerekçesini oluşturmaz:

Birincisi, TK 128/4 uyarınca vadeli alacak da tıpkı muaccel alacak gibi tescille birlikte şirkete devredilmiş olur. Vadeli alacağı devralan şirket, bu hak üzerinde istediği gibi tasarrufta bulunabilir. Vadeli alacağı örneğin devredebilir, üzerinde rehin tesis edebilir veya vadeyi bekleyip tahsil edebilir. Bu hak şirket alacaklıları için de tıpkı diğer malvarlığı unsurları gibi bir güvence oluşturur. O halde vadeli alacağın, aynı sermayenin tescille birlikte derhal şirkete sağlanması kuralına (tescille muacceliyet ilkesine) aykırı bir yönü yoktur.

İkincisi, tescille muacceliyet ilkesi, ancak şirkete aynı sermayenin derhal talep edilmesine imkân verirse de ifanın tescille birlikte derhal tamamlanmış olmasını zorunlu kılmaz. Özellikle mahiyeti gereği ifası zamana yayılan hakların sermaye olarak taahhüt edilmesinde durum böyledir. Bunun en güzel örneği, şirkete faydalanma ve kullanma haklarının tanınması veya devrinin sermaye olarak konulmasıdır ki aşağıda bu husus değerlendirilmiştir.

b. Faydalanma ve Kullanma Haklarının Tescille Muacceliyet İlkesine Aykırı Olmaması

Nakit dışı sermaye konulan bazı hakların şirkete karşı ifası, işin niteliği gereği zamana yayılır. Bu tür hallerde sermaye taahhüdünün konusu olan edim, sürekli borç ilişkilerindeki karakteristik edim niteliğini taşıyabilir. Hukukumuzda bu nitelikteki hakların sermaye olarak konulmasına cevaz verilmektedir [TK 127/1-(d)]. Ticaret şirketlerine ilişkin bu genel hüküm, sermaye şirketleri için de geçerlidir. Zira kanunda yer alan karinede (aksi kararlaştırılmadıkça ayınlara mülkiyetinin sermaye olarak konulduğu karinesinde) “şirket sözleşmesi veya esas sözleşmede”⁶¹ ibaresi kullanılmaktadır (TK 131/2). Esas sözleşme anonim şirkete ait şirket sözleşmesini ifade etmek üzere kullanılan kanuni terimdir (TK 339). Buna göre, sözü edilen karinenin aksi kararlaştırılarak sermaye şirketlerinde de, ayınlara ilgili faydalanma ve kullanma hakları sermaye olarak taahhüt edilebilir.

Hemen belirtelim ki, faydalanma ve kullanma haklarının kapsamına sadece sınırlı aynı haklar girmez; sermaye konulan şirkete bir tür kişisel hak tanıyan ve borçlandırıcı işlemlerden kaynaklanan alacak hakları da girer⁶². Örneğin sermaye koyanın malik olduğu taşınmaz üzerinde şirkete tanıdığı kiracılık hakkı bu kapsamdadır. Ancak bu tür bir alacağın ifası, *belirli bir zamanın geçmesini* gerektirir⁶³. Demek ki, vadeli alacağın sermaye konulması yasağına

⁶¹ TK 128/4’te yer alan ve tescille muacceliyet ilkesinin dayanağı olan düzenleme, bir karine öngören TK 131/2 ile birlikte dikkate alınır: “Şirket sözleşmesinde veya esas sözleşmede aksi kararlaştırılmamışsa, sermaye olarak konan ayınlara mülkiyeti şirkete ait ve haklar şirkete devredilmiş olur”. Bu karineyi bertaraf eden bir hükmün şirket sözleşmesine veya anasözleşmeye konulması suretiyle, faydalanma ve kullanma haklarının sermaye konulması mümkündür.

⁶² Ayrıntılı bilgi için bkz. *Ulmer/Casper*, Ulmer, GmbHG, § 5, Rn. 61/62.

⁶³ Kiracılık hakkının sermaye konulabilmesi için dayandığı sözleşmede ya belirli bir kira süresi ya da en azından somut aşgari bir süre öngörülmüş olmalıdır. Aynı yönde *Ulmer/Casper*, Ulmer, GmbHG, § 5, Rn. 61, dpn. 123.

gerekçe olarak gösterilen tescille muacceliyet ilkesi⁶⁴, hiçbir şekilde faydalanma ve kullanma haklarının şirketin tesciliyle tamamen tahsil/elde edilmiş olması anlamına gelmemektedir.

Kaldı ki, alacağın sermaye taahhüdü, bir temlik vaadi içeriyorsa, bu temlik vaadi ani edimli bir işlem olup, ifası da şirketin tescili ile birlikte (kanun gereği) alacağın devri ile tamamlanmış olur⁶⁵. Kanundaki özel düzenleme nedeniyle alacağı sermaye olarak koyanın garanti sorumluluğu altında olması ve sermaye borcundan kurtulamaması (TK 130/1), tescille muacceliyet ilkesinin zedelendiği anlamına gelmez.

4. Vadenin Değer Takdirine Engel Olmadığı

Alacağın vadesinin henüz gelmemiş oluşu, aynı sermaye olarak konulan alacağın değerinin takdirine engel olmaz. Tam aksine bu faktör, alacağın değerinin takdirinde dikkate alınır⁶⁶. Değer takdirinde yanlışlık ve yolsuzluk yapılması sonucunda vadenin dikkate alınmaması halinde, kanunda belirtilen yaptırımlar devreye girer. Bu yaptırımlardan biri de kuruluştan doğan sorumluluktur (TK 550 ve 551). Ancak değer takdirinde yanlışlık veya yolsuzluk yapılması, sadece alacaklara özgü bir risk değildir. Diğer aynı sermaye türleri için de mevcut olan bu riskleri (değer takdirinde yanlışlık ve yolsuzluğu), sadece vadeli alacağın yasaklanması için gerekçe olarak kabul etmek, yerinde değildir. Anılan yasağın kanundan çıkarılması halinde, alacağın vadesi de değer takdirinde dikkate alınabilir. Bu açıdan vadeli alacağın sermaye olarak konulmasının, ortaklar arasında eşit işlem ilkesine (TK 357, 565/2, 627) aykırılık oluşturacağı yaklaşımı⁶⁷ da isabetli değildir.

V. SONUÇ

Sermaye şirketlerine vadeli alacağın sermaye konulması yasağı, eTK'da var olmayan bir yasaktır. Bu yasak sermaye şirketlerinin ve ortaklarının finansman özgürlüğünü gereksiz yere sınırlamaktadır. Aşağıda belirtilen gerekçelerle, sermaye şirketleri hukukunda bu yasağın getirilmesi yerinde olmamıştır ve yerine başka yasak ikame edilmeden tamamen kaldırılmalıdır:

Birincisi, alacaklar karakteristik bir nakit dışı sermaye türüdür. Nakit dışı sermayenin tüm özelliklerini taşıyan vadeli alacağın, özel bir kanun hükmü ile sermaye konulmasının yasaklanması, hukuk politikası açısından yerinde değildir.

İkincisi, mehzaz hukuk sistemlerindeki düzenlemelerde benzer şekilde açık ve özel bir yasak yoktur. Vadeli alacağın sermaye olarak konulması yasağına ilişkin özel bir düzenleme, Avrupa Birliği Sermaye Yönergesinde bulunma-

⁶⁴ Bkz. yukarıda II. numaralı başlık altındaki açıklamalar.

⁶⁵ Alacağın borçlusunu, sermaye konulan şirket de olabilir. Bu durumda sermaye konulan alacağın kanunen temlik ile birlikte alacak ve borçlu sıfatının birleşmesi nedeniyle sona ermesi söz konusu olur. Bkz. ve karşı. Alman hukuku öğretisinde ifanın temlik dışında ayrıca ibra veya menfi borç ikrarı ile yapılabileceği kabul edilmektedir: **Pentz**, MünchKommAktG, § 27, Rn. 29; **Koch**, Hüffer, AktG, § 27, Rn. 17; **Solveen**, Hölters, AktG, § 27, Rn. 8.

⁶⁶ Birçok yazar yerine örneğin **Ulmer/Casper**, Ulmer, GmbHG, § 5, Rn. 64.

⁶⁷ Bkz. yuk. dpn.16.

dığı gibi, mehzaz hukuk sistemlerinde de böyle bir yasak hükmüne rastlanmamaktadır.

Üçüncüsü, vadeli alacağın vadede tahsil edilmemesi riski ve bu riskin arz ettiği belirsizlik, yasağa gerekçe oluşturmaz. Benzer bir risk, nakdi sermaye borcunda da mevcuttur ancak nakdi sermaye borcunun vadeye bağlanması büyük ölçüde ve kural olarak yasak değildir. Kaldı ki, alacağın tahsil edilememesi halinde, ortağın sermaye borcu ve sorumluluğu devam etmekte olup, sermaye şirketinin daha güvenceli bir konumda olduğu bile söylenebilir. Çünkü şirket söz konusu alacağın tahsili için hem alacağın borçlusu üçüncü kişiye hem sermaye borçlusuna başvurabilmektedir.

Dördüncüsü, vadeli alacağın ifasının gelecekteki bir zaman diliminde gerçekleşecek olması, bu hakkın mahiyetinden kaynaklanmaktadır. İşin niteliği gereği tatmini zamana yayılan bazı hakların/alacakların (örneğin faydalanma ve kullanma haklarının) sermaye konulmasına izin verilip, bazı hakların (vadeli alacakların) ise yasaklanması tutarlı değildir.

Beşincisi, alacağın vadesi değer takdirinde dikkate alınan bir faktördür. Değerleme prensipleri açısından, vadeli alacağın değerinin takdirinin mümkün olduğunda hiçbir tereddüt yoktur. O halde nakit dışı sermaye prosedürü çerçevesinde vadeli alacağın değerinin takdirinin mümkün olmadığı da söylenemez. Vade, değerlemede dikkate alınan bir faktör olduğuna göre, vadeli alacağın sermaye olarak konulmasının ortaklar arasında eşit işlem ilkesine aykırılık oluşturacağı yaklaşımı isabetli değildir

KISALTMALAR

AB	: Avrupa Birliği
Abl.	: Amtsblatt
Abs.	: Absatz, Absätze
AktG	: Aktiengesetz
art.	: article
aş.	: aşağıda
b.	: bent
Batider	: Banka ve Ticaret Hukuku Dergisi
Bearb.	: Bearbeitet von
BGH	: Bundesgerichtshof
BGHZ	: Entscheidungen des Bundesgerichtshofes in Zivilsachen
BK	: 6098 sayılı Türk Borçlar Kanunu
bkz.	: bakınız
c.	: cümle
C.	: Cilt
dpn.	: dipnot
E.	: Esas
eTK	: 6762 sayılı (mülga) Türk Ticaret Kanunu
f.	: fıkra

Hrsg	: Herausgeber
karş.	: karşılaştırınız
N.	: Paragraf Numarası
Nr.	: Numara
OR	: Schweizerisches Obligationenrecht
Rn.	: Randnummer
s.	: sayfa
S.	: Sayı
TBMM	: Türkiye Büyük Millet Meclisi
TK	: 6102 sayılı Türk Ticaret Kanunu
Urt.	: Urteil
vd.	: ve devamı
ZIP	: Zeitschrift für Wirtschaftsrecht, Köln
Z.T.	: Ziyaret tarihi

KAYNAKÇA

- Akdağ Güney, N.**, Anonim Şirketlerde Kuruluş, İstanbul 2014.
- Arıcı M. F.**, Alacak Hakkının Anonim Ortaklığa Sermaye Olarak Konulması, İstanbul 2003.
- Baumbach/Hueck**, Gesetz betreffend die Gesellschaften mit beschränkter Haftung, GmbHG, Beck'sche Kurz Kommentare, Band 20, München 2013 (Yazar, Baumbach/Hueck, GmbHG, §..., Rn...).
- Bilgili F. /Demirkapı E.**, Şirketler Hukuku, 9. Basım, Bursa 2013.
- Böckli P.**, Schweizer Aktienrecht, 4. Auflage, Zürich, Basel, Genf 2009.
- Grigoleit C. (Hrsg)**, Aktiengesetz, Kommentar, München 2013 (Yazar, Grigoleit, AktG, §..., Rn...).
- Habersack M./Verse D. A.**, Europäisches Gesellschaftsrecht, Einführung für Studium und Praxis, München 2011.
- Honsell, H./Vogt, P. N./Watter, R.**, Basler Kommentar, Obligationenrecht II, Art. 530-1786 OR, 3. Auflage, Basel Genf München, 2008 (Yazar, BaslerKomm, Art. ..., N. ...).
- Hölters W. (Hrsg)**, Aktiengesetz, Kommentar, 2. Auflage, München 2014 (Yazar, Hölters, AktG, §..., Rn...).
- Hüffer U./Koch J. (Bearb.)**, Aktiengesetz, 11. Auflage, Bearbeitet von Koch J., München 2014 (Yazar, Hüffer, AktG, §..., Rn...).
- Karahan S. (Editör)**, Şirketler Hukuku, 2. Baskı Konya 2013. (Karahan/Yazar).
- Kendigelen A.**, Türk Ticaret Kanunu, Değişiklikler, Yenilikler ve İlk Tespitler, Değişikler İşlenmiş ve Güncellenmiş 2. Bası, İstanbul 2012.
- Kırca İ./Şehirali Çelik F. H. /Manavgat Ç.**, Anonim Şirketler Hukuku, C. 1, Temel Kavram ve İlkeler, Kuruluş, Yönetim Kurulu, Ankara 2013.
- Kropff B./Semler J.**, Münchener Kommentar zum Aktiengesetz, 2. Auflage, München 2008 (Yazar, MünchKommAktG, §..., Rn...).

Meier-Reimer, G., “Debt Equity Swap”, in: Gesellschaftsrecht in der Diskussion, Hrsg: Gesellschaftsrechtliche Vereinigung, 1. Aufl., Köln 2012.

Michalski L., Kommentar zum Gesetz betreffend die Gesellschaften mit beschränkter Haftung (GmbH-Gesetz), 2. Aufl., München 2010 (Yazar, Michalski, GmbHG §..., Rn...).

Nazalı E., “Yine, Yeni Bir Değişiklik: Ortaklara Borçlar Hesabının Sermayeye Dönüşümü Hikayesi” Vergi Dünyası, Sayı: 388, 2013/Aralık, s. 17-21.

Nomer H. N., Beklenen Haklar Üzerindeki Tasarrufların Hukuki Sonuçları, İstanbul 2002.

Oğuzman M. K./Barlas N., Medeni Hukuk, Giriş, Kaynaklar, Temel Kavramlar, 20. Bası, İstanbul 2014.

Oğuzman M. K./Öz M. T., Borçlar Hukuku Genel Hükümler, Cilt-1, Gözden Geçirilmiş 12. Bası, İstanbul 2014.

Paslı A., “Yeni Türk Ticaret Kanunu Anonim Ortaklık Hükümlerinin Tanıtılması (III), YTK Kitap 2 - Kısım 4 – Bölüm 1 "Kuruluşun Hükümleri"”, Batider C. XXVIII S. 2012/3, s. 193 vd.

Poroy R./Tekinalp Ü./ Çamoğlu E., Ortaklıklar ve Kooperatif Hukuku, Güncelleştirilmiş 12. Bası, İstanbul 2010 (Ortaklıklar 2010).

- Ortaklıklar Hukuku I, Yeniden Yazılmış 13. Bası, İstanbul 2014 (Ortaklıklar 2014).

Pulaşlı H., Şirketler Hukuku Şerhi, C. I ve II, Değişiklikler ve İkincil Mevzuat Düzenlemeleriyle Güncelleştirilmiş 2. Baskı, Ankara 2014 (Yazar, Şerh, C..., N...).

- Şirketler Hukuku - Genel Esaslar, Güncellenmiş ve Genişletilmiş 3. Baskı, 2015 (Yazar, Şirketler 2015).

- Şirketler Hukuku - Genel Esaslar, Güncellenmiş 2. Baskı, 2013 (Yazar, Şirketler 2013).

- Şirketler Hukuku - Temel Esaslar, Genişletilmiş ve Güncelleştirilmiş 10. Baskı, Adana 2011 (Yazar, Şirketler 2011).

Schmidt K. /Lutter M., Aktiengesetz, Kommentar, 2. Auflage, 2010 (Yazar, Schmidt/Lutter, AktG, §..., Rn...).

Spindler G./ Stilz E. (Hrsg), Kommentar zum Aktiengesetz, Band 1, §§ 1-178, München 2007 (Yazar, Spindler/Stilz, AktG, §..., Rn ...).

Ulmer P./Habersack M./Löbke M. (in der Nachfolge von Winter M.), Gesetz betreffend die Gesellschaften mit beschränkter Haftung (GmbH), Großkommentar, Band I, Einleitung; §§ 1 bis 28, 2. Auflage, Tübingen 2013 (Yazar, Ulmer, GmbHG, §..., Rn...).

Zöllner W./Noack U., Kölner Kommentare zum Aktiengesetz, Band 1, 3. Auflage, Köln, 2011 (Yazar, KK-AktG, §..., Rn ...).

Materyaller

Gümrük ve Ticaret Bakanlığı İç Ticaret Genel Müdürlüğü'nün 27 Eylül 2013 tarihli ve 50035491.449-7326 sayılı Genelgesi: “Alacağın Aynı Sermaye Olarak Şirkete Konulması”

Entscheidungen des Bundesgerichtshofes in Zivilsachen, 90. Band